

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Буслаєва Г.В., Піга В.В.

Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (Одеса, Україна)

Підвищення ефективності управління підприємством та забезпечення його власників і її менеджменту достовірною інформацією потребує створення відповідної системи управління важливим елементом якої є контроль за господарськими процесами, що здійснюється службою внутрішнього аудиту.

Внутрішні аудитори допомагають керівництву підприємства досягти визначених цілей, розширити можливості підприємства, удосконалити його операційні процеси та знизити ризики у ході виконання аудиторських завдань з надання гарантій та консультаційних послуг.

Професійна діяльність внутрішніх аудиторів регулюється внутрішніми стандартами, які повинні відповідати основним вимогам міжнародних стандартів внутрішнього аудиту. Міжнародні стандарти внутрішнього аудиту покликані забезпечити єдине розуміння його результатів. Крім того, внутрішні аудитори повинні дотримуватись Кодексу етики внутрішнього аудитора.

Рішення про необхідність служби внутрішнього аудиту не повинно залежати від наявності у підприємства зовнішнього аудитора, оскільки зовнішній і внутрішній аудит виконують різні функції. Таке рішення приймається власниками та вищим керівництвом підприємства, і визначається багатьма факторами, до яких відносяться розподіл функцій, володіння і управління бізнесом, розміри та структура, географічна віддаленість активів, рівень ризиків, властивих діяльності даного підприємства тощо.

Повноваження служби внутрішнього аудиту підприємства необхідно відобразити у спеціальному внутрішньому документі - Положенні про службу внутрішнього аудиту, в якому визначаються обсяг і зміст діяльності внутрішнього аудиту, права доступу до документації, персоналу та фізичних активів у рамках виконання завдань. Керівник служби внутрішнього аудиту зобов'язаний періодично переглядати положення про внутрішній аудит і представляти його та зміни до нього на схвалення та затвердження керівному органу.

Варто зазначити, що перед системою внутрішнього аудиту ставляться все більш масштабні завдання, підвищуються вимоги до нього і, відповідно, зростає навантаження на внутрішніх аудиторів.

Основними завданнями служби внутрішнього аудиту є оцінювати надійність системи внутрішнього контролю, ефективність та результативність діяльності окремих структурних підрозділів і підприємства в цілому, ефективність системи управління ризиками та пропонувати методи контролю ризиків, відповідність системи управління підприємством принципам корпоративного управління, ефективність і економічність управління бізнес - процесами. Крім того, надавати консультаційну підтримку менеджменту підприємства на етапі розробки систем і процедур контролю.

Сьогодні відбувається трансформація внутрішнього аудиту в інструмент оцінки ризиків як окремих операцій, так і діяльності підприємства в цілому, тому застосовується на сучасному етапі ризик - орієнтована модель внутрішнього аудиту.

Ризик - орієнтований аудит - це організація та методологія внутрішнього аудиту, яка забезпечує впевненість керівництва підприємства та власників, що ризики діяльності ідентифікуються, аналізуються і є керованими та відповідними до визначеного остаточного.

Об'єктивність внутрішнього аудиту забезпечується насамперед ступенем його незалежності в структурі управління підприємства, що у значній мірі визначається підпорядкованістю функції.

У Стандартах внутрішнього аудиту сказано, що незалежність внутрішнього аудитора - це можливість вільно та об'єктивно виконувати покладені на нього обов'язки та неупереджено виражати свою думку.

Служба внутрішнього аудиту повинна підпорядковуватися Наглядовій раді (Раді директорів) підприємства через комітет з аудиту. Завдання та повноваження комітету з аудиту відображаються в Положенні про комітет з аудиту, затверджений наглядовою радою підприємства. Комітет з аудиту не проводить перевірок безпосередньо, але має право вимагати у всіх джерел об'єктивної інформації про стан справ на підприємстві. Комітет здійснює нагляд за достовірністю та повнотою фінансової звітності, надійністю та ефективністю системи внутрішнього контролю, незалежністю внутрішнього та зовнішнього аудиту тощо.

Ефективний внутрішній аудит може знизити витрати підприємства на зовнішній аудит, якщо зовнішній аудитор буде мати можливість покладатися на результати роботи внутрішнього аудиту.